

Laatdienst 1 maart 2020

ABIGAÏL - 1 Samuel 25 Serie: Paradijsvogels

Koning David had uiteindelijk zes vrouwen. Zijn tweede vrouw Abigaïl eiste hij op na de dood van Nabal, de Kalebiet, een rijk man uit Maon met veel vee, nadat zij in conflict geraakt waren over het gebruik van zijn weidegronden.

Een aanvaring, die door toedoen van Abigaïl, de vrouw van Nabal, geweldloos werd bezworen. Zij moest daar echter ook zelf een prijs voor betalen.

Onderhandelen is niet vrijblijvend.

Abigaïl was wijs, inventief en mooi en leert ons een knap staaltje probleemanalyse en conflict voorkomende strategieën. Zij weet bij David meerdere gevoelige snaren te raken.

‘Mijn Vader juicht’ betekent haar naam en ook noemde zij zich ‘Uw dienstmaagd’. Zou David uiteindelijk van haar geleerd hebben: ‘Uw knecht’ te worden?

Waar zijn we beland?

Waar zijn we aanbeland? Ergens in de kuststreek van Palestina, het huidige Israël. U weet wel, de smalle Gaza-strook waar nu de Palestijnen bijeengepakt leven. Die streek heette vroeger Filistea, waar de Filistijnen (Palestijnen) woonden. Langs de kust liep de grote Karavaanroute en waren de havens, voor de bevoorrading en de handel. In het binnenland waren de kleinere dorpen met boeren en ambachtslieden. Hier trokken vele herders rond met hun kudden, waarvan ze meestal niet zelf de eigenaar waren.

Wie was er nu de baas in een dergelijk gebied? David had een klein leger geformeerd waarmee hij rond trok om zijn machtsbasis op te bouwen. Zo'n leger kon alleen bestaan bij de gratie van wat mensen hen te eten gaven. Dat heette dan de waardering voor de bescherming die zij hadden genoten. David stuurde zijn mannen naar Nabal om zijn ‘beloning’ op de eisen. Dat deed hij in familiale taal; ‘mijn broeder Nabal’ en ‘uw zoon David’. Geef ons waar wij recht op hebben nu wij op zo'n gunstig moment bij jou langs komen...

Hoe lezen wij nu in onze tijd deze verhalen? Als wij weten dat dit conflictgebied tot op de dag van vandaag het strijdtoneel is van twee broedervolken. Hoe “oprecht” is David in zijn verzoek naar Nabal? Is dit niet gewoon een aanleiding forceren om de strijd aan te gaan?

Abigaïl

Het verhaal van Abigaïl is slechts een kleine voetnoot in het grote verhaal van de koningen en de strijd om het koningschap van Israël. Zij was wijs en inventief, maar bovenal dapper. Ook haar schoonheid wordt altijd geroemd. We weten dat wanneer David een mooie vrouw ziet er altijd iets ‘wonderlijks’ staat te gebeuren... of is dat te patriarchaal gezien.

Abigaïl maakt een even ongebruikelijke als gevaarlijke keuze. Zonder toestemming van en zelfs zonder enige ruggespraak met haar man gaat zij David tegemoet. Dat is behoorlijk ongewis! Ongewapend zijn mannen tegemoet gaan, die net het signaal van David hebben gehad op ongebreidelde strooptocht te mogen gaan. Als ze dit al zou overleven, hoe moest ze dan daarna terugkeren naar haar man...

Abigaïl bereidt zich goed en snel voor; 200 broden, 2 wijnzakken, 5 schapen, 5 zakken graan, 100 rozijnkoeken en 200 vijgklompen. Eten als eerste stap om David te verleiden af te zien van zijn voornemen haar stam te vernietigen. Als een echte onderhandelaar komt ze niet met lege handen en feitelijk geeft ze David waar het allemaal om begonnen was, zijn beloning voor het toezicht op de kudden van haar man.

Ze stuurt haar knechten vooruit en gaat daar zelf op een ezel, aan het zicht onttrokken, achteraan. Dit verrassingseffect zorgt ervoor dat ze direct bij David kan komen. Ze springt van het dier en valt voor zijn voeten neer. Zij buigt voorover, noemt David “haar Heer” en neemt alle schuld op zich. Daarmee slaat ze twee vliegen in een klap; door verantwoordelijkheid te nemen wordt ze het aanspreekpunt en door schuld te bekennen bepaalt ze de verhouding in de relatie tot de schuldeiser/schuldenaar. Iedere onderhandelaar weet dat het werkelijke gesprek pas kan beginnen als er geen misverstand kan bestaan over het voorval en wie er ‘gelijk’ heeft.

Daarmee creëert Abigaïl de opening om het verzoek te kunnen doen om David te mogen adresseren en te vragen naar haar te luisteren. Haar betoog heeft een briljante strategie. Allereerst verontschuldigt zij zich voor het gedrag van haar man Nabal, zij zou het omgekeerde hebben gedaan, maar heeft die kans niet gekregen. Vervolgens laat ze blijken dat ze begrijpt dat David het recht wel in eigen handen moest nemen.

Deze opbouw zou bijna betekenen dat ze haar goedkeuring geeft aan de expeditie van David. Bijna? Ja bijna, want precies op dat moment komt haar sterkste argument. De strijd zou bloedschuld aan de handen van David betekenen. Mocht hij nog aspiraties hebben om Koning te worden dan zou hij de eenheid in het land zelf in gevaar hebben gebracht...

Snel herhaalt Abigaïl haar strategie, aanvaard het eten voor uw mannen, vergeef me mijn tekortkoming, en wederom eerst de bevestiging aan het adres van David; wat je doet is goed, want het is voor God. "Er mag dus geen spoor van kwaad bij u te vinden zijn"... Feilloos weet ze David te verleiden van inzicht te veranderen, door hem te confronteren met de gevolgen van zijn actie. Door zijn eigenbelang op de lange termijn niet in gevaar te brengen, wordt zijn belang natuurlijk ook haar belang. Geniaal!

Daarnaast weet ze de God van Israël, de Heer van het leven, ook nog in haar verhaal te betrekken. Letterlijk bevestigt zij dat met het beeld van 'de buidel van het leven', waarin David zelf veilig geborgen, veilig bij God, is. In tegenstelling tot het leven van zijn vijanden die als stenen weggeslingerd zullen worden... Waar kennen wij dat slingeren van? David en Goliath. Palestijnse jongens die protesteren en met katapulten en slingers tegenover een overmacht van goed bewapende soldaten staan...

Enkele weken geleden presenteerden Trump en Netanyahu hun vredesplan voor het Palestijns/Israëliësch conflict. Een eenzijdig dictaat met een grote mate van arrogantie, te menen dat je voor de tegenpartij kunt bepalen wat het beste is. Ik denk dat we daar niet veel meer van zullen horen. Zou het mogelijk zijn dat er ooit vrede komt? Zou een andere aanpak, een Abigaïl strategie, meer kans van slagen hebben? Wat zou er gebeuren als vrouwen een vredesconferentie beleggen? Een nieuwe Greta zoals in de klimaatdiscussie of een even dappere Allysa in het #MeToo tijdperk.

Hoe beëindig je een conflict? Wie stopt het oorlogsgeweld ? Wie durft de ander tegemoet te gaan en weet door onderhandeling geweld te voorkomen? Als alle moeders van Jerusalem (joods, arabisch, aramees/christelijk en moslim) de koppen bij elkaar zouden steken en zeggen dat de toekomst van de stad van 'vrede' en het 'beloofde' land van melk en honing van AL onze kinderen is. Hoe zou het verhaal dan verder gaan...?

Wim Timmer

Abigail is een paradijsvogel, omdat zij iets durft te doen dat buitengewoon is en alle conventies doorbreekt. Zij maakt haar naam waar: 'Mijn Vader (God!) juicht'. Is het een droom, dat een Palestijnse moeder op een ezel naar de andere kant van de grens gaat en daar gastvrij zal worden ontvangen? Dat de moeders van Jerusalem de koppen bij elkaar steken en besluiten dat de toekomst van de stad van vrede en het land van melk en honing van al hun kinderen is? Het is een droom, maar een droom die de moeite waard is gedroomd te worden!

Want het verhaal is nog niet af, het verhaal gaat altijd door. Hoe verder?